

fjölbreytni sköpun upplýsing

Fjölbrautaskóli Suðurlands

Skýrsla um skólastarf

í fangelsum

skólaárið 2018-2019

Gylfi Þorkelsson
kennslustjóri

1. Inngangur

Skólastarf í fangelsunum var að mestu hefðbundið. Námsframboðið er svipað ár eftir ár og gengur hægt að auka fjölbreytnina. Þær nýjungar sem boðið hefur verið upp á núna síðustu tvö skólaár, kennsla í teikningu og grunnnámi bifvélavirkjunar, hafa reynst vel og eru vonandi komnar til að vera. Næsta áskorun er að koma á markvissri kennslu í grunnnámi tré- og rafiðna, og þá ekki bóklega hlutanum heldur verklegum áföngum. Tímabært er að margumtalaðri aðstöðu fyrir slíkan „smáiðnað“, verði komið upp, það er ódýrt og einfalt í því húsnæði sem fyrir hendi er á Litla-Hrauni.

Blessunarlega var fastri stöðu sérkennara komið á koppinn fyrir einu og hálfu ári og hefur sú ráðstöfun sannað sig svo um munar, ekki síst hvað stærðfræði áhrærir, en hræðsla við það fag er einkennandi fyrir nemendahópinn.

Enn er þjónusta við fanga á Hólmsheiði að flestu leyti ófullnægjandi og þarf að gera gangskör að umbótum þar; nemendur í brottfallshópi eru ekki líklegir til að fóta sig hjálparlaust í fjarnámi.

Annars gekk starfið vel almennt séð, góður samhljómur hjá starfslíði skólans og árangur að mörgu leyti góður.

2. Haustönn 2018

2.1 Starfsfólk

Eftirfarandi störfuðu við skólahaldið á önninni:

Ágústa Ragnarsdóttir, myndlistarkennari (staðnáms)

Brynja Ingaðóttir, dönskukennari (fjarnám)

Egill Örn Jóhannesson, bílgreinakennari LH (staðnáms)

Grímur Lúðvíksson, rafiðngreinakennari Sogni (fjarnám)

Guðfinna Gunnarsdóttir, enskukennari Sogni (fjarnám)

Gylfi Þorkelsson, kennslustjóri og íslenskukennari LH og Sogni (staðnáms)

Helgi Þorvaldsson, enskukennari Sogni (staðnáms)

Hörður Ásgeirsson, sérkennari LH, Sogni og Hólmsheiði

Ingvar Bjarnason, stærðfræði- og grunnteiknikennari Sogni (staðnáms) og LH (fjarnám)

Klara Guðbrandsdóttir, náms- og starfsráðgjafi LH, Sogni og Hólmsheiði

Lárus Ágúst Bragason, sögukennari, LH (fjarnám)

Magnús Tryggvason, málmíðngreinalennari (staðnáms)

Ragnheiður Eiríksdóttir, heimspekikennari LH (fjarnám)

Ronald Guðnason, landafræðikennari Sogni (fjarnám)

Sigurður Grímsson, málmíðngreinakennari LH (staðnáms)

Sigurþór Leifsson, málmíðngreinakennari (staðnáms)

Sveinn E. Magnússon, enskukennari LH (staðnáms)

Sverrir Geir Ingibjartsson, íþróttakennari LH (staðnáms)

Þór Stefánsson, rafiðngreinakennari Sogni (fjarnám)

Ægir Sigurðson, stærðfræðikennari LH (staðnáms)

2.2 Samantekt um skólahaldið

Segja má að skólastarfið á önninni hafi verið óvenju farsælt. Stundum hafa fleiri nemendur verið viðloðandi en sjaldan hefur verið meiri ró og vinnufriður í skólastofum en þetta haust. Í

skólanum var þéttur og góður kjarni afar vinnusamra nemenda sem mættu vel, stunduðu námið af kappi og skiluðu góðum árangri.

Alls komu 68 nemendur við sögu skólahalds FSu í fangelsunum á önninni; 48 á Litla-Hrauni, 20 í Sogni. Auk þess sinntu námsráðgjafi og sérkennari nemendum í fangelsinu á Hólmsheiði, veittu viðtalsþjónustu og aðstoðuðu nemendur við skráningu og nám, flesta þeirra fjarnám frá Fjölbrautaskólanum við Ármúla.

Skólahald hófst mánudaginn 20. ágúst með skráningu nemenda, og kennsla daginn eftir, þriðjudaginn 21. ágúst. Hefðbundin staðkennsla fer fram fimm daga vikunnar á Litla-Hrauni en þrjá daga í Sogni. Náms- og starfsráðgjafi voru við á Hólmsheiði þrjá daga vikunnar.

Af 68 nemendum voru 46 nógu lengi við nám til að skrásetjast formlega í Innu og ljúka námsmati, 31 á Litlahrauni, 15 í Sogni. Að auki stunduðu 2 nemendur í Sogni háskólanám og einn fjarnám við annan skóla, svo fjöldi „virkra“ nemenda í fangelsunum má því telja 49 á önninni, og eru þá nemendur á Hólmsheiði við aðra skóla en FSu ekki taldir.

Þessir 46 FSu-nemendur í fangelsunum voru alls skráðir í 43 mismunandi áfanga í 20 námsgreinum og 478 feiningar, þar af stóðust samtals 286 feiningar eða 60%.

Þeir 22 nemendur sem litu við í skólanum en voru ekki skráðir formlega og luku engu námsmati, ýmist hættu námi fljótlega af ýmsum ástæðum, losnuðu úr fangelsi eða voru nýbyrjaðir við skólalok. Einingar sumra þeirra skila sér að hluta til á næstu önn.

Þrír kennarar frá FSu sinntu staðbundinni kennslu í Sogni auk þess sem kennslustjóri, náms- og starfsráðgjafi og sérkennari komu þangað einu sinni í viku, sinn daginn hvert. Á Litla-Hrauni sinntu 10 kennarar staðbundinni kennslu, en þar hafa kennslustjóri og náms- og starfsráðgjafi einnig fasta viðveru og starfsaðstöðu. Sérkennari var með fasta viðveru tvisvar í viku á Litla-Hrauni. Bæði sérkennari og náms- og starfsráðgjafi þjónustuðu nemendur á Hólmsheiði reglulega, námsráðgjafi tvisvar í viku og sérkennari einu sinni. Þá hófu 7 fjarnáms-nemendur á Litla-Hrauni og Sogni nám í 9 ólíkum námsgreinum og 13 mismunandi áföngum hjá 10 öðrum kennurum en taldir hafa verið, samtals 70 einingum og skiluðu sér 40 einingar af þeim eða 50%.

2.3 Yfirlit yfir námsárangur

Eins og fram kom hér að framan voru á haustönn skráðir í Innu 33 nemendur í 35 áfanga í 16 námsgreinum og 447 feiningar. Staðnar einingar voru 160 eða 35,8%. Allstór hópur var nánast óvirkur í náminu og aðrir nýbyrjaðir við annarlök og standa þessir, alls 28 nemendur, utan tölfræðiútreikninga, þó skráðir væru óformlega í skóla um stund.

Alls voru gefnar 111 einkunnir í annarlök, 74 af þeim staðnar eða 66,7%. Einkunnin F var algengust, 35 F af 111 lokaeinkunnum, eða 31,5% allra einkunna. F þýðir að nemandi hefur ekki verið kominn það langt í námi sínu að taka próf eða ljúka fullnaðarnámsmati. Af þeim 76 sem náðu að ljúka námi í áföngum stóðust hins vegar 74 settar kröfur, eða 97% nemanda, sem er frábær árangur. Hluti af þeim sem fengu einkunnina F skilar sér á næstu önn, enda nám í sumum tilvikum vel á veg komið og jafnvel nánast lokið við lok annar.

Einkunnadreifing H18

Eink.	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	S	F
Fjöldi	3	12	12	25	4	7	1	1	0	0	11	35
/111	2,7%	11%	11%	22,5%	3,6%	6,3%	0,9%	0,9%	0%	0%	9,9%	31,5%
/76	5%	15,8%	15,8%	33%	5,3%	9,2%	1,3%	1,3%	0%	0%	14,5%	

ALMENNT BÓKNÁM

Danska

DANS-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1DL05	1	1	0	9	5 / 100%

Enska

ENSK-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HF05	14	10	4	7,2	50 / 71%
1HA05	10	3	7	7,3	15 / 30%
2HB05	3	1	2	5,0	5 / 33,3%
2HC05	2	0	2	F	0
2OR05	1	0	1	F	0
3FO05	1	1	0	8	5 / 100%
3PA05	1	1	0	10	5 / 100%
3PG05	1	1	0	10	5 / 100%

Færni

FÆRN-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1NS02	8	8	0	5	16 / 100%

Íslenska

ÍSLE-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1LR05	7	4	3	7,5	20 / 57%
1MR05	4	2	2	9	10 / 50%
2VÍ05	1	1	0	8	5 / 100%
3NB05	1	1	0	7	5 / 100%

Íþróttir

ÍÞRÓ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	(Meðal)eink.	Staðnar ein. / %
1PH03	4	4	0	9	12 / 100%
2AL02	3	2	1	5,7	4 / 66,7%

Jarðfræði

JARÐ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2JÍ05	1	0	1	F	0

Myndlist

MYND-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2TK05	3	2	1	6,3	10 / 66,7%

Saga

SAGA-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2IS05	1	0	1	F	0
3MS05	2	2	0	8	10 / 100%

Stærðfræði

STÆR-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1AA05	5	5	0	7,8	25 / 100%
1BB05	3	3	0	5	15 / 100%
1GS05	5	0	5	F	0
1AJ05	2	1	1	7	5 / 50%

1AR05	2	0	2	F	0
2RU05	2	2	0	9	10 / 100%
2AF05	1	1	0	9	5 / 100%
2HV05	1	0	1	F	0
3SG05	1	0	1	F	0

BIFVÉLAVIRKJUN - GRUNNNÁM

Stýri og fjöðrun

BVSF-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
20101	4	4	0	6,25	4 / 100%

GRUNNNÁM BYGGINGAGREINA

Efnisfræði

EFNG--	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1EF05	1	0	1	F	0

Grunnteikning

GRTE-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1FA05	1	1	0	9	5 / 100%
2FB05	1	0	1	F	0

GRUNNNÁM MÁLMÍÐNA

Hlíðargassuða

HGSU-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HS03	3	3	0	7,0	9 / 100%

Logsuða

LOSU-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HS03	5	5	0	7,0	15 / 100%

Plötuvinna

PLVI-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1PS04	4	4	0	7,5	16 / 100%

HÚSASMÍÐABRAUT

Teikningar og verklýsingar

TEVH-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
3SV05	1	1	0	7,0	5 / 100%

3. Vorönn 2018

3.1 Starfsfólk

Eftirfarandi störfuðu við skólahaldið á önninni:

Ágústa Ragnarsdóttir, myndlistarkennari LH (staðnám)

Egill Örn Jóhannesson, bíliðngreinakennari LH (staðnám)

Guðfinna Gunnarsdóttir, enskukennari Sogni (fjarnám)

Gylfi Þorkelsson, kennslustjóri og íslenskukennari LH og Sogni (staðnám)

Helgi Þorvaldsson, enskukennari Sogni (staðnám)

Hörður Ásgeirsson, sérkennari LH, Sogni og Hólmsheiði (staðnám)
Ingvar Bjarnason, stærðfræði- og grunnteiknikennari Sogni (staðnám)
Klara Guðbrandsdóttir, náms- og starfsráðgjafi LH, Sogni og Hólmsheiði
Pelle Damby Carøe, dönskukennari Sogni (fjarnám)
Ragnheiður Eiríksdóttir, heimspekikennari Sogni (fjarnám)
Ronald Guðnason, landafræðikennari Sogni (fjarnám)
Sigurður Grímsson, málmíðngreinakennari LH (staðnám)
Sólveig Sigmarsdóttir, dönskukennari Sogni, (fjarnám)
Sveinn E. Magnússon, enskukennari LH (staðnám) og Hólmsheiði (fjarnám)
Sverrir Geir Ingibjartsson, íþróttakennari LH (staðnám) og Sogni (fjarnám)
Tómas Davíð Ibsen Tómasson, sögukennari Sogni (fjarnám)
Ægir Sigurðsson, stærðfræðikennari LH (staðnám)

3.2 Samantekt um skólahaldið

Alls komu 84 nemendur við sögu skólahalds FSu í fangelsunum á vorönn 2019; 61 á Litla-Hrauni og 23 í Sogni. Auk þess nutu 63 fangar þjónustu námsráðgjafa og sérkennara.

Skólahald hófst föstudaginn 4. janúar með útteilingu stundaskráa og skráningu nýrra nemenda. Kennsla hófst mánudaginn 7. janúar á Litla-Hrauni og þriðjudaginn 8. í Sogni. Hefðbundin staðkennsla fer fram fimm daga vikunnar á Litla-Hrauni en þrjá daga í Sogni.

Af 84 nemendum voru 35 nógu lengi við nám til að skrásetjast formlega í Innu og ljúka námsmati, 24 á Litlahrauni og 11 í Sogni. Að auki stundaði 1 nemandi í Sogni háskólanám og 3 á Litla-Hrauni fjarnám við aðra skóla en FSu.

Þeir 49 nemendur sem litu við í skólanum en voru ekki skráðir formlega ýmist hættu námi fljótlega af ýmsum ástæðum, losnuðu úr fangelsi eða voru nýbyrjaðir við skólalok. Einingar sumra þeirra skila sér að hluta til á næstu önn.

Þrír kennarar frá FSu sinntu staðbundinni kennslu í Sogni auk þess sem kennslustjóri, náms- og starfsráðgjafi og sérkennari komu þangað einu sinni í viku, sinn daginn hver. Á Litla-Hrauni sinntu 8 kennarar staðbundinni kennslu, en þar hafa kennslustjóri og náms- og starfsráðgjafi einnig fasta viðveru og starfsaðstöðu. Sérkennari var með fasta viðveru tvisvar í viku á Litla-Hrauni. Bæði sérkennari og náms- og starfsráðgjafi þjónustuðu nemendur á Hólmsheiði reglulega, námsráðgjafi tvisvar í viku og sérkennari einu sinni.

Auk ofangreindra voru 8 FSu-kennarar með 4 fjarnámsnemendur í 9 mismunandi áföngum, samtals 45 einingum, og skiluðu sér 30 einingar af þeim eða 66,7%.

Markvissri þjónustu við fangelsið á Hólmsheiði, var fram haldið. Mikil eftirspurn var eftir þjónustunni og stöðugur straumur í viðtöl, ekki síst í upphafi annar. Alls leituðu 63 fangar til náms- og starfsráðgjafa í mismörg skipti á önninni, 16 þeirra skráðu sig í fjarnám hjá Fjölbrautarskólanum við Ármúla og einn við Háskólann á Bifröst og sérkennari aðstoðaði 10 þeirra í sínu námi.

Enn er við það sama, sem tíundað var í skýrslu síðasta árs, að þjónusta við nemendur á Hólmsheiði takmarkast að mestu við innritun í fjarnám í upphafi annar og þeir sem koma í fangelsið þar, eftir að innritun almennt lýkur, verða af tækifærum til náms. Sömuleiðis er enn allt við það sama hvað varðar stefnumótun um framtíðarskipan menntunar og skólahalds í fangelsum. Erindi og tillögur þar um liggja væntanlega einhvers staðar í skúffum.

Kennslustjóri og náms- og starfsráðgjafi sóttu dagana 7.-8. maí fund vinnuhóps á vegum norrænu ráðherranefndarinnar í Halmstad í Svíþjóð um mótun heildstæðrar ráðgjafarstefnu í fangelsum Norðurlandanna. Framhald verður á vinnu hópsins í haust og áætlað að

ljúka vinnunni fyrir árslok 2020. Það má láta sig dreyma um að niðurstaðan, þegar hún liggur fyrir, ýti á framfarir í málaflokknum.

3.3 Yfirlit yfir námsárangur

Fyrrgreindir 35 FSu-nemendur í fangelsunum sem skiluðu sér til námsmats voru alls skráðir í 45 mismunandi áfanga í 19 námsgreinum og 472 feiningar, þar af stóðust samtals 210 feiningar eða 44,5%.

Alls voru gefnar 111 einkunnir. Af þeim voru 55 „fullnægjandi“ eða 49,5%. Á móti voru 47,7% allra falleinkunna F, sem gefur til kynna að nemendur hafi ekki klárað viðkomandi áfanga með lokamati, en einungis 3 einkunnir undir 5. Því má segja að af 58 lokamatseinkunnum hafi 55 staðist, eða tæp 95%.

Einkunnadreifing V18

Eink.	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	L	F
Fjöldi	3	11	10	11	14	5	0	2	0	1	0	53
/111	2,7%	9,9%	9%	9,9%	12,6%	4,5%	0%	1,8%	0%	0,9%	0%	47,7%
/58	5,2%	19%	17,2%	19%	24,1%	8,6%	0%	3,4%	0%	1,7%	0%	

ALMENNT BÓKNÁM

Danska

DANS-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1DL05	1	1	0	5	5 / 100%
2FJ05	1	1	0	9	5 / 100%

Enska

ENSK-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HF05	7	5	2	7,2	25 / 71,4%
1HA05	7	3	4	7,3	15 / 42,8%
2HB05	6	4	2	8,25	20 / 66,7%
2HC05	1	1	0	8	5 / 100%
2OR05	3	2	1	7,5	10 / 66,7%
3YL05	1	1	0	10	5 / 100%
3PD05	1	1	0	10	5 / 100%

Heimspeki

HEIM-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2BY05	1	1	0	8	5 / 100%

Íslenska

ÍSLE-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1LR05	6	1	5	7	10 / 16,7%
1MR05	2	1	1	9	5 / 50%
2OS05	3	1	2	9	5 / 33,3%
2VÍ05	2	1	1	9	5 / 50%
3PJ05	1	1	0	8	5 / 100%
3KB05	1	1	0	8	5 / 100%

Íþróttir

ÍPRÓ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	(Meðal)eink.	Staðnar ein. / %
1PH03	4	4	0	6,5	12 / 100%
2PL03	3	3	0	7,6	9 / 100%
2AL02	1	0	1	F	0

Jarðfræði

JARÐ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2JÍ05	1	0	1	F	0

Landfræði

LAND-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	(Meðal)eink.	Staðnar ein. / %
2EL05	1	1	0	5	5 / 100%

Myndlist

MYNL-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2TK05	4	1	3	6	5 / 25%

Saga

SAGA-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
3FM05	1	0	1	F	0

Stærðfræði

STÆR-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1AA05	8	1	7	10	5 / 12,5%
1BB05	1	1	0	9	5 / 100%
1AJ05	5	1	4	9	5 / 20%
2RU05	2	1	1	7	5 / 50%
2AR05	1	0	1	0	0
2AF05	2	0	2	1	0
3FD05	1	1	0	9	5 / 100%
3SG05	1	0	1	F	0

BIFVÉLAVIRKJUN - GRUNNNÁM

Hreyflar

BVHR-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
20101	5	5	0	6,4	5 / 100%

Stýri og fjöðrun

BVSF-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
20101	3	1	2	4	1 / 33,3%
20201	6	6	0	5,5	6 / 100%

GRUNNNÁM MÁLMÍÐNA

Logsuða

LOSU-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1LS03	1	0	1	F	0

Hlífðargassuða

HGSU-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HS03	1	0	1	F	0

Rafsuða

RAFS-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2RA04	3	1	2	6	4 / 33,3%

Plötuvinna

PLVI-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1PA04	3	2	1	7	8 / 66,7%

GRUNNNÁM RAFIÐNA

Rafmagnsfræði

RAFM-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1RA05	1	0	1	F	0

Rafeindatekni og mælingar

RATM-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2RA05	1	0	1	F	0

HÚSASMÍÐABRAUT

Grunnteikning

GRTE-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1FA05	4	0	4	F	0
2FB05	1	0	1	F	0

Teikningar og verklýsingar

TEVH-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2TH05	1	1	0	7	5 / 100%
3SV05	1	1	0	10	5 / 100%

4. Almennt um nám og kennslu á skólaárinu

4.1 Biliðngreinar - Grunnám

Á skólaárinu var fram haldið kennslu í grunnáföngum biliðngreina, fjórða árið sem boðið er upp á þetta nám. Skólaárið 2015-16 voru kenndar þrjár einnar einingar lotur í hreyfilfræði (BVHR), 2016-17 þrjár sambærilegar lotur um aflrás (BVAF), 2017-18 var bætt við þremur lotum um hemlakerfið (BVHE) og í vetur námi í BVSF (stýri og fjöðrun). Einungis var mögulegt að bjóða 2 lotur því búnað skorti fyrir þá þriðju (hjólastillingar). Í þriðju lotu skólaársins á vorönn var því byrjað aftur upp á nýtt, á fyrstu lotu hreyfilfræðinnar.

Alls komu tæplega 20 nemendur eitthvað við sögu þessara námskeiða, að hluta eða í heild, en 8 þeirra luku námsmati.

4.2 Enska

Átta nemendur voru skráðir í ensku í Sogni í upphafi haustannar og mættu 7 þeirra nokkuð reglulega. Flestir eru stutt á veg komnir með enskuna og hefur önnin farið í að koma þeim inn í tungumálið svo þeir geti hafið nám í byrjunaráfanga ENSK1HA. Verkefnum hefur verið skilað reglulega og gætu hugsanlega tveir lokið áföngum á vorönn. Flestir nemendur eru tölvuvæddir, sem er ágætt, en það ber sífellt meira á því að nemendur séu að leika sér í tölvum sínum meðan þeir ættu að vera að sinna námsgreininni.

Á Lita-Hrauni var haustönnin með besta móti. Mæting nokkuð góð og árangur eftir því. Það gæti skýrst af því að það var yfirleitt hægt að ganga að því vísu að minnsta kosti þrír nemendur væru með fasta mætingu; það þarf einhverja til að draga vagninn eins og sagt er og það virkar sem hvatning á aðra að mæta. Einnig gæti snögg hækkun á meðalaldri nemenda spilað þarna inn í.

Að öðru leyti er mikilvægt að halda skólanum fyrir þá sem vilja læra, en sitja ekki uppi með þá sem bara eru þarna fyrir þessar örfáu krónur eða útivist. Það sem hefur reynst hvað best til þess að halda nemendum við efnið er að prófa þá aðeins þegar þeir eru tilbúnir, hvort sem það er kafla- eða sögupróf og að einkunn komi alltaf í næsta tíma.

4.3 Íslenska

Eins og jafnan slagaði hátt í 20 nemendur á skrá í íslensku, þar af voru hátt í helmingur skráður í íslensku fyrir útlendinga. Þegar líða fór á fækkaði verulega virkum nemendum, sérstaklega á vorönninni, en þó voru 15 nemendur metnir á hvorri önn og um helmingur þeirra stóðst kröfur. Munaði miklu að einn nemandi lauk 5 íslenskuáföngum á skólaárinu. Tveir nemendur hafa lokið öllum hefðbundnum íslenskuáföngum sem í boði eru í skólanum, og mörgum valáföngum að auki, og er það áskorun að tryggja meira framboð fyrir þá.

4.4 Íþróttir

Góður kjarni mætti vel og að staðaldri á haustönninni. Langt er síðan að jafn góð virkni hefur verið, bæði í bóklegum sem og verklegum íþróttatímum á Litla-Hrauni. Í íþróttasalnum fór alltaf hluti af tímanum í þrekþjálfun sem við kölluðum crossfit og oftast var svo endað í einhverjum boltaíþróttum.

Í bóklegu tímum var lögð áhersla á að kynna hvað líkamleg áreynsla, skynsamleg næring og reglulegar svefvenjur hafa mikið að segja hvað varðar líkamlegt og andlegt heilbrigði. Einnig var farið yfir mismunandi aðferðir við að æfa þol, styrk og liðleika.

Vorönnin byrjaði með sama hætti og haustönnin endaði en breytingar urðu á nemendahópnum þegar leið á önnina. Það er þó ekki óeðlilegt á Litla-Hrauni þar sem menn eru að færast á milli fangelsa eða jafnvel losna úr fangelsi á mismunandi tímum. Óvenju margir erlendir nemendur stunduðu nám í íþróttum þessa önn. Eðlilega urðu afköst í bóklega hlutanum ekki alltaf mikil vegna lítillar íslenskukunnáttu, en þeir voru þeim mun virkari í verklega hlutanum og höfðu jákvæð og drífandi áhrif á aðra nemendur.

Á þessari önn var endanlega hætt að nota vinnubókina en þess í stað notuð heimatilbúin verkefni.

4.5 Málmiðngreinar

Um miðja haustönn tók forfallakennari við kennslu í plötuvinnu og gekk ágætlega. Það er skemmtileg áskorun að hoppa inn í framandi áfanga og umhverfi. Nemendur áttu frekar erfitt með að lesa út úr teikningum og þurftu mikla aðstoð við það sem og flest skref í verkinu sem var smíði á verkfærakassa. Spurning hvort það væri sniðugt að byrja á smærra verki sem er ekki eins efnisfrekt til að nemendur fái innsýn í að lesa teikningu og beygja efni áður en það er farið í verkfærakassann. Svo mætti líka nefna tungumálaerfiðleika, sem geta hamlað framgangi.

Að kennslunni að öðru leyti þá kláraði einn RAFS2RA04 og tveir PLVI1PA04. Þessir þrír mættu allir vel og voru virkir. Aðrir sem skráðir voru mættu illa og unnu lítið. Það er alltaf vandamál með kennslu í mállmsuðu að halda áhuga nemenda, því oftast er þeim hlutum sem verið er að vinna að hent í brotajárn. Því var ákveðið að gera tilraun með að láta nemendur smíða nytjahluti sem sjóða þarf saman, það fer jú töluverður tími í annað en mállmsuðu. Þetta breytti viðhorfi þeirra og jók áhuga, og trúlega tilvinnandi að reyna að þróa þetta áfram.

Kennari er alltaf með augun opin varðandi plötuklippur, sem sárvantar, en eru mjög dýrar nýjar. Notaðar klippur koma að sama gagni.

4.6 Myndlist

Áfanginn MYNL2TK05 var kenndur nú þriðju önnina. Í áfanganum eru allar helstu undirstöður almennrar teikningar kenndar, s.s. form, skyggingar, mikilvægi línu, myndbygging og fjarvídd. Eingöngu er notaður blýantur.

Í byrjun voru sárafáir skráðir en strax í fyrsta tíma bættist í hópinn sem svo óx og þéttist og má segja að vinnusemi og áhugi hafi einkennt starfið þessa önn. Tæplega tíu nemendur munu fá vitnisburð, þar af einn sem mun klára áfangann sem hann tók á tveimur önnum. Nokkrir hinna nemandanna ættu að geta horft til þess markmiðs ef þeir koma aftur næsta haust. Kennari afhenti öllum nemendum vitnisburð og einkunn í síðastu kennslustund til að þess að þeir sæu svart á hvítu hvað þeir voru að uppskera fyrir hvert lokið verkefni og að þetta myndi safnast í sarpinn.

Það var gott andrúmsloft í tímum, léttur andi og gott spjall samhliða vinnu. Aldrei urðu nein vandræði í tíma, hvorki á milli kennara og nemenda né þeirra í milli og ávallt sýnd fyllsta kurteisi.

4.7 Stærðfræði / Iðnteikning

Áfangar sem kenndir voru í Sogni voru í grunnteikningu (GRT1FA05 og GRT2FB05) og stærðfræði (STÆR1GS05 (1AA05+2BB05), STÆR1AJ05, STÆR2AF05, STÆR2RU05, STÆR2HV05 og STÆR3SG05) og TEVH3SV05 (á Litla Hrauni). Kennt var í Sogni 1 sinni í viku, í 80 mín í senn.

Fjöldi nemenda var að meðaltali um 10-11 og auk þess var 1 nemandi á haustönn í fjarnámi í TEVH3SV05 (teikningu) á Litla Hrauni. Þeir mættu yfirleitt mjög vel, sumir þó alltaf frekar seint, og þeir voru duglegir og áhugasamir í náminu í tímunum. Einstaka voru þó orðnir frekar þreyttir í lok annarinnar og unnu frekar lítið í námsefninu. Þar sem fáir þeirra reiknuðu í stærðfræðinni utan kennslutímanna þá gerði það að verkum að þeir fóru frekar hægt yfir námsefnið og náðu ekki að klára sína áfanga á önninni. Þeir munu vonandi klára þá á næstu önn. Heilt yfir þá gekk bara nokkuð vel.

Kennsla í stærðfræði á Litla Hrauni gekk vel veturinn 2018-2019. Nemendum hefur fjölgað og sérstaklega þeim sem sinna námi sínu. Nemendur hafa almennt verið áhugasamir og staðið sig með ágætum. Á haustönn voru loknar einingar fleiri en mörg undanfarin ár og það sama má segja um vorönnina, þó að loknar einingar á vorönn hafi verið færri en á haustönn. Greininlegt er að nám í stærðfræði hefur verið á uppleið, fleiri nemendur stunda námið og fleiri nemendur ljúka áföngum. Vonandi heldur þessi þróun áfram.

4.8 Sérkennsla

Á skólaárinu 2018-2019 kom sérkennari einu sinni í viku í fangelsin á Sogni og á Hólmsheiði en tvisvar í viku á Litla-Hraun. Umtalsverð eftirspurn er eftir aðstoð við nám á öllum stöðunum og í vetur sinnti kennar 38 nemendum á þessum þremur stöðum. Mætingar þessara nemenda eru skráðar jafnharðan á Sogni og á Litla-Hrauni en námsráðgjafi hefur haldið utan um mætingar á Hólmsheiðinni.

Skráðir nemendur á Litla-Hrauni voru 13 á skólaárinu, 6 á Sogni og 19 á Hólmsheiði. Að sjálfsgöðu var hverjum og einum sinnt mismikið, þeir eru jafnan færðir á milli fangelsanna en oftast hefur þó gefist tækifæri til að halda áfram að sinna þeim á nýjum stað.

Eðli máls samkvæmt er þörfin á aðstoð í námi mikil og þá einkum í stærðfræði, en þar virðast menn helst missa fótanna.

Afar mikilvægt er að þessi þjónusta sé til staðar í fangelsunum öllum en ekki síst á Hólmsheiðinni sem er móttökufangelsi. Það skiptir miklu máli að fangar fái jákvæða upplifun af námi strax í upphafi afplánunar.

4.9 Ýmislegt fjarnám: Landfræði-, saga, heimspeki, o.fl.

Á haustönn luku 4 nemendur fjarnámi í 8 áföngum hjá 5 kennurum, alls 40 ein. Þetta voru áfangar í dönsku, ensku, jarðfræði, sögu og framhaldsnám í grunnteikningu. Þrír fjarnámsnemendur luku ekki því sem þeir byrjuðu á. Á vorönn voru 5 nemendur skráðir í 9 áfanga, í dönsku, ensku, heimspeki, landfræði, sögu og 2 áfanga í grunndeild rafiðna, en 8 kennarar sinntu þessari kennslu. Af 45 einingum luku nemendurnir 30.

5. Náms- og starfsráðgjöf

Eins og verið hefur undanfarin misseri starfar náms- og starfsráðgjafi í 100% starfi við fangelsin á Litla-Hrauni, Sogni, Hólmsheiði og á Akureyri. Náms- og starfsráðgjafi er 3x í viku á Litla-Hrauni, 2x í viku á Hólmsheiði og 1x í viku í Sogni. Allri þjónustu við fanga á Akureyri var sinnt í gegnum síma.

Verkefni náms- og starfsráðgjafa eru fjölbreytt og mismunandi eftir fangelsum. Helstu verkefni eru viðtöl við nemendur, skráning í nám innan og utan fangelsis, stuðningur í námi, prófseta og eftirfylgni. Einnig fræðsla um náms- og starfsval, ráðgjöf um vinnubrögð í námi og skipulag náms ásamt námstækni. Mikið og gott samstarf er við kennslustjóra, kennara, starfsfólk fangelsis, og samskipti góð við stofnanir og alla skóla sem nemendur í fangelsum eru skráðir í. Reglulegir fundir eru haldnir með starfsfólki fangelsis, samráðsfundir með Vinnumálastofnun o.fl. og þónokkur tími fer í skipulagsvinnu að verkferlum og stefnumótun. Á skólaárinu bættist einnig við norrænt samstarf á vegum Norrænu ráðherranefndarinnar, sem nám- og starfsráðgjafi og kennslustjóri taka þátt í, um stefnumótun fyrir störf náms- og starfsráðgjafa í fangelsum Norðurlandanna.

Alls voru 28 fangar skráðir í fjarnám við Fjölbrautarskólann við Ármúla. Þar af 16 sem voru skráðir í fangelsinu á Hólmsheiði, sex voru skráðir í fangelsinu á Akureyri, fimm í fangelsinu á Litla-Hrauni og einn í fangelsinu á Sogni. Einn nemandi á Hólmsheiði var skráður í fjarnám við Háskólann á Bifröst og einn nemandi í fangelsinu á Sogni stundaði staðnám við Háskóla Íslands.

Í fangelsinu á Litla-Hrauni og í Sogni er rekinn skóli eins og margtítt hefur verið um en í fangelsinu á Hólmsheiði er enn lágmarksaðstaða til náms. Frá upphafi var ekki var gert ráð fyrir hefðbundnu skólanámi þar eins og þekkt er á Litla-Hrauni. En unnið er að því að fá 50% stöðu kennsluráðgjafa á Hólmsheiði sem myndi tengja námið þar við námið á Litla-Hrauni, þá gæti myndast samfella í námi hjá langtíma föngum sem fara frá Hólmsheiði á Litla-Hraun. Að mati námsráðgjafa hentar núverandi fjarnámsfyrirkomulag illa þar sem stór hluti nemenda eru brottfallsnemendur, nemendur með námsörðuleika, greiningar, litla trú á eigin getu o.fl. sem gerir þeim oft erfitt um vik að stunda fjarnám í þeirri mynd sem boðið er uppá.

Náms- og starfsráðgjafi hefur verið í góðu samstarfi við starfsfólk Hólmsheiði til að gera námið sem bærilegast fyrir nemendur. Eðli máls samkvæmt þá flytja fangar á milli fangelsa og þá fylgir náms- og starfsráðgjafi þeim eftir í námi.

Sem fyrr fengu þeir nemendur sem þurftu hljóðbækur frá Hljóðbókasafni Íslands en bókasafnið krefst ekki greininga fyrir nemendur í fangelsum eins og almennt þarf.

6. Lokaorð

Þegar á heildina er litið gekk skólastarf í fangelsunum vel. Mikill fjöldi nemenda sótti í skólann, og þó ekki hafi allir staldrað við lengi eða náð árangri í þrengsta skilningi orðsins; skilað einingum, þá er það jákvætt í sjálfu sér hve margir líta á það sem möguleika að sækja skóla og stunda nám. Það er ekki sjálfgefið fyrir þennan hóp og fullyrða má að margir hafi náð markverðum árangri þrátt fyrir einingaleysið. Það er mikill sigur fyrir hvern og einn að átta sig á því að getan er fyrir hendi. Þegar við sem í skólanum störfum heyrum, eða sjáum í augum nemendanna, sannfæringuna: „Ég get lært“, þá er til einhvers barist.

Vissulega eru það vonbrigði að ekki gangi hraðar að bæta ýmsa aðstöðu til skólahaldsins en við getum ekki annað en lifað áfram í voninni og haldið áfram að vekja athygli á því sem til framfara gæti horft.

Skólastarf er gefandi og ekki síst vinna með þeim sem höllum standa fæti. Undirritaður þakkar kærlega öllum sem koma að skólahaldi FSu í fangelsum, starfsfólki fangelsanna, kennurum og skólameistara FSu, Fangelsismálastofnun, háskólafólki, náms- og starfsráðgjafa og síðast en ekki síst nemendunum sjálfum, fyrir gjöfult og gott samstarf.

Selfossi, 23. maí 2019.

Gylfi Þorkelsson, kennslustjóri.